

zakolne grdo in hoče še vsaj gnezdo sneti z vej, tedaj mu pa izpodrsne, — grozen krič — in Tone leži težko sopeč vznak na tleh.

Ko zagleda Franci njegov blede obraz, ga izpreleti groza. Niti krvi si ne obriše z obraza, temveč hiti jokaje na njivo in pove ves dogodek od konca do kraja, kot se je zgodil v resnici.

Prihiteli so ljudje na lice mesta in našli Toneta v groznih mukah na tleh. Prenesli so ga hitro domov in poslali po gospoda kaplana, da ga izpove. —

Čez dva dni so zapeli žalostno zvonovi in peli zadnjo pesem Tonetu, ki je izdihnil v groznih mukah svojo mlado dušo in se preselil na drugi svet. Ves skesan je prosil mater, očeta in sorodnike, naj mu odpusté, ker jih ni ubogal, in pristavil: »Vem, da me je kaznoval Bog, ker sem tako neusmiljeno pobijal ptiče. Dragi moji tovariši,« se je obrnil na svoje sošolce, ki so stali ob postelji in jokali ginjeni, »bodite drugačni, kot ste bili doslej! To ni prav in Bog mora kaznovati grehe!«

Tako je govoril in umrl kmalu na to. O, kaka žalost je bila pri sosedovih! Kaka žalost po celi vasi!

Franci je kdove kolikokrat pokropil Toneta in molil zanj. —

Toneta so pokopali, nihče ni mogel pozabiti njegove žalostne smrti, otroci so pustili ptiče pri miru, Franci je pa zmolil na njegovem grobu marsikak očenaš pred šolo in se čutil srečnega. — — —

V času rož.

Med sočnim zelenjem so zamrle vijolice. Pestre, živobarvne tulpe na vrtnih gredah so odcvetele. Na polju se ponosno ziblje bujno žito, neprecenljivi dar božji. Z modrega nebesnega svoda siplje Stvarnik vedno živahneje življenje in blagodejne žarke na stvarstvo. Tu je zlato, cveteče poletje v vsem svojem čaru!

Prišlo je v izprevodu nežnih šmarnic, ponosnih narcis. Pripeljalo se je divno poletje v sijajnem solncu, oroseno z dehtečim deževjem akacij in škrlatnordečem plašču mamljivih rož.

Rožel! Na večer so še snivale v zelenih, tihih izbicah svojih čaš. A čez noč so se odprle nenadoma, kakor da bi se jih dotaknil mrak s čarobno palčico in jim velel: Vzcvetite! Odprle so se ter kakor plamenčki opojno zadehtele v toplo, poletno ozračje. Razlil se je njih vonj čez stezo, vrt in hišo, prodrl v najnižjo globino src, tjakaj, kjer bivajo misli, ki jim ni izrazite besede, kjer snivajo želje neizpolnjive, kjer žive in mró upi...

Dnevi rož! S snežno belino, prvo najnežnejšo barvo jutranje zarje, škrlatnim plaščem vladarja in temnordečo krvjo vam je, najdivnejše cvetje,

obarvana krona, kakor je nima lepše in krasnejše nobena kraljica. S sijajem zlata in biserov ste posute v rosnem jutru.

Dnevi rož! Ponosen visokodebeln in ponižno grmičev, a vsekdar mamljivo dehteč in vabeč je njih kras in rast vso dobo poletja. Na najprelestnejšem in najmogočnejšem vrtu se ponaša roža in kaže svoje čudo. V skromnem vaškem vrtiču sanja zopet roža med vsakovrstnim koristnim grmičevjem in rastlinstvom svoj poletni sen. Šegavo pritlikavo debelce si je umislilo plezanje po zidu, ograji. Zavedajoč se svoje spretnosti se spenja čimdalje više in više. Ne sramuje se borne koče. Glej, ovila jo je in odela s svojo krasoto. Na pokopališču cvete v tihi lepoti roža žalujka, vsajena v pozdrav snivajočemu v grobu, ko so ga morda vsi drugi že zabili.

Ob zapuščeni cerkvi je zasajen rožni grm pod lesenim križem ter ovija ljubeče svoje veje krog razpela. Trnjevo krono Kristusa opleta rožni venček. Rože poljubljajo svete roke; roža dehti ob stranski rani; roža se klanja in pozdravlja Križanega ob vznožju...

Dnevi rož, dnevi vonja! Sto in stoletja omamlja že roža z vonjem in razveseljuje človeška srca. Opevali so jo pesniki, slikali umetniki. Bila je vdelana v praporih viteštva.

Roža, najlepša cvetica! Ti roža rdeča, stolistna, ki si vkljub svoji lepoti tako skromna. V nizkem grmičju se smehljajo ljubki cveti. Ne kraljem, ne knezom ne razlivaš svojega vonja. V preprostem vrtiču ti je dom, kjer te trga roka nedolžnih otrok, povija v šopek, ali pa te daruje bogoljubna roka cerkvi. Tamkaj daruješ Najsvetejšemu svoj vonj. Ali pa ti je določeno doživeti svoje tiho, cvetlično življenje ob vznožju Marije, Kraljice rož. »Roži skrivnostni«, kakor jo v primeru imenuje sveta Cerkev, je najlepše darovano tvoje življenje, kakor bodi najlepše darovano Njej življenje nas vseh, potujočih po trnjevi zemeljski poti v raj, kjer cveto najdivnejše rože, rože, ki ne usihajo in ne zamró kakor zemeljske...

Franja Zupančič.

Zabavni dogodki iz minulosti.

Po raznih virih nabrala Gnjevoš in Internus.

11. Denar in čast.

Po neki bitki je dal Friderik Veliki, ki je plačeval pogum in junaštvo svojih vojakov ne samo z redovi, marveč tudi z denarjem, poklicati k sebi mladega častnika, ki se je odlikoval na bojišču. Na mizi je ležalo 50 zlatov in pa red. Ko je vstopil častnik v sobo, mu je rekel Friderik: »Na, izberi si eno iz obojega.« Častnik ni črnil besedice pa segel po cekinih, jih spravil v mošnjiček in se po vojaško zahvalil. Friderik ga je začudeno gledal in rekel: »Pri takem častniku bi človek pričakoval več častihlepnosti. »Sire,« mu je častnik odgovoril, »dolgove imam in moja čast mi velevala, da plačam najprej, kar sem dolžan. Red si že še zaslužim...«

»Lepo je to in častno zate; zato vsemi oboje!« je rekel Friderik.